

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. В. В. Докучаєва**

Кафедра фінансів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор
Р. ШЕЛУДЬКО

_____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВПП 11 «ГРОШІ ТА КРЕДИТ»

Рівень вищої освіти –	Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти
Галузь знань –	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність –	051 «Економіка»
Освітньо-професійна програма –	«Економіка»
Факультет –	менеджменту і економіки

Харків– 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Гроші та кредит» для здобувачів галузі знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 051 «Економіка» початкового рівня (корткого циклу) вищої освіти

Розробник: Євдокімова М.О., к.е.н. доцент кафедри фінансів

Робоча програма затверджено на засіданні кафедри фінансів

Протокол від «26» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри фінансів, д.е.н., професор Олійник О.В.

«26» серпня 2020 року

(підпис)

Схвалено навчально-методичною комісією факультету менеджменту і економіки протокол від «27» серпня 2020 року № 2

Голова навчально-методичної комісії
факультету менеджменту і економіки,
к.е.н. доцент

(підпис)

Філімонов Ю.Л.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність 051 «Економіка»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	2-3-й
		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		2-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4	Освітній рівень підготовки: початковий рівень (короткий цикл) Кваліфікація – «молодший бакалавр з економіки»	Лекції	
		20 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	6 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		50 -год.	80 - год.
Індивідуальні завдання:			
- год.			
Вид контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування наукового розуміння сучасної системи грошово-кредитних відносин, об'єктивних законів, принципів, методів та форм її розвитку та регулювання.

Завдання: сформувати практичні навички щодо застосування понять, категорій, методів та інструментів сучасної грошово-кредитної системи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати:

- сутність та функції грошей;
- природу сучасних грошей;
- історичний розвиток та дискусійні проблеми теорії грошей;
- теоретичні положення щодо формування попиту та пропозиції на гроші;
- сутність та склад сучасної грошової системи;
- характеристики та функції фінансового ринку та його складових;
- роль кредиту у сучасній економіці;
- функції та склад сучасної кредитної системи;
- функції центрального банку;
- структуру та призначення валютних систем.

Також здобувачі повинні навчитися оцінювати стан грошово-кредитних відносин в Україні і перспективи їх розвитку.

По закінченні вивчення дисципліни здобувач повинен вміти:

- визначати показники грошових агрегатів та грошової бази.
- розраховувати швидкість обігу грошей.
- проводити аналіз змін руху маси грошей в обігу.
- визначати рівень грошово-кредитного мультиплікатора.
- прогнозувати зміну пропозиції грошей на основі впливу рівня грошово-кредитного мультиплікатора.
- формувати платіжний баланс України за схемою відповідно до існуючого порядку.
- давати оцінку кредитоспроможності клієнта комерційного банку.
- розраховувати основні вимірники процентних ставок.
- формувати графік платежів за кредитно-депозитними операціями відповідно до різних способів нарахування процентів.
- вільно орієнтуватися в теоретичних та практичних проблемах грошово-кредитного характеру;
- аналізувати поточну ситуацію на вітчизняному та зарубіжному грошово-кредитному ринку;
- прогнозувати майбутній розвиток грошово-кредитних відносин та їх вплив на розвиток економіки в країні та окремих галузей народного господарства;
- обирати оптимальні шляхи вирішення конкретних виробничих завдань монетарного характеру тощо.

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі у сфері економіки суб'єктів господарювання або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів сучасної економічної науки і характеризується певною невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Програмні компетентності:

загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність розглядати суспільні явища в розвитку і конкретних історичних умовах.

ЗК 7. Здатність працювати в команді та генерувати нові ідеї.

ЗК 8. Знання та розуміння предмета та характеру професійної діяльності, природи економічних законів та здатність діяти на їх основі.

спеціальні компетентності:

СК 10. Здатність до розуміння організаційно-економічного механізму створення, функціонування та управління підприємством.

СК 12. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення з урахуванням їх правомірності у сфері господарської, фінансової, страхової та інших видів діяльності з застосуванням сучасного методичного інструментарію.

Програмні результати навчання:

ПРН 17. Приймати економічно обґрунтовані рішення на всіх етапах фінансових та страхових відносин.

Міждисциплінарні зв'язки :

Дисципліна та її розділи, що передують вивченню дисципліни:

1. Політекономія

Дисципліна та її розділи, у яких використовують матеріали дисципліни: Фінанси, Економіка підприємства, Податкова ситсема.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи виникнення грошей та механізм їх функціонування

Тема 1. Сутність і функції грошей

Походження грошей. Концепції походження грошей – реалістична та еволюційна. Поява грошей як об'єктивний наслідок товарного виробництва та обміну. Роль держави у творенні грошей.

Сутність грошей. Гроші як товар товарів, загальний еквівалент і абсолютно ліквідний актив. Мінова і споживна вартість грошей як товару.

Форми, види грошей та їх еволюція. Натурально-речові форми грошей, їх еволюція. Дійсні гроші, замітники дійсних грошей. Види грошей: металеві, паперові і кредитні гроші.

Вартість грошей. Специфічний характер вартості грошей. Номінальна та реальна вартість грошей. Ціна грошей як капіталу.

Функції грошей. Поняття функції грошей та їх еволюція. Функція міри вартості; функція засобу обігу; функція засобу платежу; функція засобу нагромадження; світові гроші.

Роль, місце грошей у ринковій економіці.

Тема 2. Грошовий обіг і грошова маса

Поняття грошового обігу та його сутність. Складові грошового обігу. Економічна основа та загальна характеристика (схема) грошового обігу.

Модель грошового обігу. Грошові потоки та їх балансування.

Структура грошового обігу. Готівковий та безготівковий грошовий обіг. Сектори грошового обігу: фінансово-кредитний, товарних операцій.

Маса грошей в обігу. Грошові агрегати та грошова база. Швидкість обороту грошей.

Закон кількості грошей, необхідних для обігу. Монетизація валового внутрішнього продукту.

Механізм зміни маси грошей в обігу. Емісія центрального банку. Вторинна емісія депозитних грошей комерційних банків. Грошово-кредитний мультиплікатор.

Сучасні засоби платежу, які обслуговують грошовий обіг: банкноти, розмінна монета, депозитні гроші, векселі, чеки.

Тема 3. Грошовий ринок

Суть грошового ринку. Гроші як об'єкт купівлі-продажу. Ринкові ознаки грошей: попит, пропозиція, ціна.

Інституційна модель грошового ринку. Суб'єкти грошового ринку. Банки і небанківські кредитні установи як структури грошового ринку. Ринок грошей і ринок капіталів. Ринок цінних паперів та валютний ринок як складові грошового ринку.

Попит на гроші. Сутність та форми прояву попиту на гроші. Фактори, що визначають зміну попиту на гроші.

Пропозиція грошей. Суть та механізм формування пропозиції грошей. Фактори, що визначають зміну пропозиції грошей.

Графічна модель грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку та процент. Фактори, що визначають рівновагу грошового ринку.

Тема 4. Грошові системи

Сутність грошової системи, її призначення та місце в економічній системі країни. Елементи складової системи.

Види грошових систем та їх еволюція. Створення і розвиток грошової системи України. Необхідність створення грошової системи.

Державне регулювання грошової сфери як головне призначення грошової системи. Центральний банк як орган державного регулювання грошової сфери. Методи регулювання. Інструменти грошово-кредитного регулювання.

Тема 5. Інфляція і грошові реформи

Інфляція: сутність, форми прояву, причини та наслідки. Вплив інфляції на виробництво, зайнятість та життєвий рівень населення. Інфляція в системі державного регулювання грошової сфери. Особливості інфляції в Україні.

Грошові реформи: поняття, цілі та види грошових реформ. Стабілізація грошей як основна мета реформи. Особливості проведення грошової реформи в Україні.

Тема 6. Валютний ринок і валютні системи

Поняття валюти. Види валюти: національна, іноземна, колективна. Суть та види валютних відносин.

Валютний курс та конвертованість валют. Сутність та основи формування та види валютного курсу. Поняття, значення та механізм забезпечення конвертованості валюти.

Валютний ринок: сутність та основи функціонування. Об'єкти та суб'єкти валютного ринку. Біржова та позабіржова торгівля валютою. Основні види валютних операцій. Роль банків на валютному ринку. Фактори, що впливають на кон'юнктуру валютного ринку.

Валютне регулювання: сутність та необхідність. Механізм регулювання валютного курсу. Платіжний баланс та золотовалютні резерви в механізмі валютного регулювання.

Органи валютного регулювання.

Валютні системи: поняття, структура, призначення. Види валютних систем: національні, регіональні, світові. Проблеми формування валютної системи країн СНД.

Тема 7. Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм

Класична кількісна теорія грошей. Загальні методологічні основи кількісної теорії. Класична кількісна теорія грошей.

Неокласичний варіант кількісної теорії грошей. «Кон'юнктурний» варіант М. І. Туган-Барановського. «Кембриджська версія».

Внесок Дж. М. Кейнса у розвиток кількісної теорії грошей. Сучасний монетаризм як напрям розвитку кількісної теорії. Сучасний Кейнсіансько-неокласичний синтез у теорії грошей.

Грошово-кредитна політика України в перехідний період у світлі монетаристської теорії.

Змістовий модуль 2. Роль і місце кредиту у соціально-економічному просторі

Тема 8. Кредит у ринковій економіці

Необхідність, сутність та структура кредиту. Теоретичні концепції кредиту. Принципи кредитування.

Види, функції та роль кредиту. Форми, види та функції кредиту. Економічні межі кредиту. Позичковий процент. Роль кредиту в розвитку економіки України.

Тема 9. Фінансові посередники на грошовому ринку

Сутність, призначення та види фінансового посередництва. Фінансовий посередник як суб'єкт грошового ринку. Призначення фінансових посередників. Види фінансових посередників.

Банки як провідні суб'єкти фінансового посередництва. Функції фінансів. Місце банків на грошовому ринку. Що таке банк? Універсальні економічності сутності банку. Функції банків.

Банківська система. Принципи побудови та функції. Особливості побудови банківської системи в Україні.

Небанківські фінансово-кредитні установи. Страхові компанії. Пенсійні фонди. Факторингові компанії. Інвестиційні фонди. Фінансові компанії. Кредитні кооперативи (товариства, спілки).

Тема 10. Центральні банки

Призначення, статус та основи організації центрального банку. Головне призначення центрального банку. Правовий статус центрального банку. Організаційна структура центрального банку.

Основні напрямки діяльності центрального банку. Емісійний центр готівкового обігу. Банк банків. Орган банківського регулювання та нагляду. Банкір і фінансовий агент Уряду. Провідник монетарної політики.

Походження та розвиток центральних банків. Центральний банк України та його становлення.

Тема 11. Комерційні банки

Поняття, призначення та класифікація комерційних банків. Походження та розвиток комерційних банків. Організація та специфіка діяльності комерційних банків. Операції банків. Пасивні операції. Активні операції. Розрахунково-касове обслуговування клієнтів. Банківські послуги. Стабільність банків і механізм її забезпечення.

Тема 12. Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною

Міжнародний валютний фонд і його діяльність в Україні. Світовий банк. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції. Європейський банк реконструкції і розвитку. Банк міжнародних розрахунків.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	У тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи виникнення грошей та механізм їх функціонування												
1. Сутність і функції грошей.	8	2	2	-	-	4	8	2	2	-	-	4
2. Грошовий обіг і грошова маса.	6	2	2	-	-	2	6	-	-	-	-	6
3. Грошовий ринок.	8	-	2	-	-	6	8	-	-	-	-	8
4. Грошові системи.	6	2	2	-	-	2	6	-	-	-	-	6
5. Інфляція і грошові реформи.	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
6. Валютний ринок і валютні системи.	6	2	2	-	-	2	6	-	-	-	-	6
7. Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм.	8	-	-	-	-	8	8	-	-	-	-	8
Разом за змістовим модулем 1	50	10	12	-	-	28	50	2	2	-	-	46
Змістовий модуль 2. Роль і місце кредиту у соціально-економічному просторі												
8. Кредит у ринковій економіці	8	2	2	-	-	4	8	2	2	-	-	4
9. Фінансові посередники грошового ринку.	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
10. Центральні банки	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
11. Комерційні банки	8	2	2	-	-	4	8	-	2	-	-	6

12. Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною	8	2	-	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Разом за змістовим модулем 2	40	10	8	-	-	22	40	2	4	-	-	34
Усього годин	90	20	20	-	-	50	90	4	6	-	-	80

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Змістовий модуль 1 Теоретичні основи виникнення грошей та механізм їх функціонування</i> <i>Тема 1. Сутність і функції грошей</i> 1. Необхідність та суть грошей. 2. Форми грошей та їх еволюція. 3. Функції грошей. 4. Роль грошей в ринковій економіці.	2
2	<i>Тема 2. Грошовий обіг і грошова маса</i> 1. Сутність та економічна основа грошового обороту. 2. Грошові потоки та їх збалансування. 3. Структура грошового обороту за економічним змістом та формою платіжних засобів. 4. Грошова маса. Грошові агрегати. 5. Закон грошового обігу. 6. Виконання розрахункових завдань.	2
3	<i>Тема 3. Грошовий ринок</i> 1. Поняття та структура грошового ринку. 2. Попит на гроші. Пропозиція грошей. 3. Рівновага на грошовому ринку та процент.	2
4	<i>Тема 4. Грошові системи</i> 1. Поняття та складові елементи грошової системи. 2. Типи грошових систем та їх еволюція. 3. Етапи становлення та характеристика грошової системи України. 4. Грошово-кредитна політика, її цілі та інструменти.	2
5	<i>Тема 5. Інфляція і грошові реформи</i>	2

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та причини інфляції. Економічні та соціальні наслідки інфляції. 2. Порядок визначення кількісних параметрів інфляційного процесу. Види інфляції. 3. Особливості інфляції в Україні. 4. Сутність, види та методи проведення грошових реформ. 5. Особливості проведення грошових реформ в окремих країнах світу. 6. Грошові реформи в Україні. 	
6	<p><i>Тема 6. Валютний ринок і валютні системи</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність валюти та валютних відносин. 2. Конвертованість валют. 3. Валютний ринок. Види операцій на валютному ринку. 4. Валютний курс та режими його встановлення. 5. Валютні системи та валютна політика. 6. Характеристика валютної системи України. 	2
7	<p><i>Тема 7. Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класична кількісна теорія грошей. 2. Неокласичний варіант кількісної теорії грошей. 3. Сучасний монетаризм як напрям розвитку кількісної теорії. 4. Грошово-кредитна політика України. 	2
8	<p><u>Змістовий модуль 2</u> <i>Роль і місце кредиту у соціально-економічному просторі</i></p> <p><i>Тема 8. Кредит у ринковій економіці</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та функції кредиту. Роль кредиту в розвитку економіки. 2. Принципи кредитування. 3. Об'єкти кредитування. 4. Позичковий відсоток та характеристика чинників, що його визначають. 5. Форми та види кредиту. Характеристика основних форм кредиту. 6. Розвиток кредитних відносин в Україні. 	2
9	<p><i>Тема 9. Фінансові посередники на грошовому ринку</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, призначення та види фінансового посередництва. 2. Поняття, роль та структура кредитної системи. 3. Характеристика та особливості діяльності небанківських фінансово-кредитних установ. 4. Банки як фінансові посередники. 5. Сутність та структура банківської системи. 	самостійно

	6. Особливості функціонування банківської системи України. 7. Функції та порядок створення банків.	
10	<i>Тема 10. Центральні банки</i> 1. Призначення, статус та основи організації центрального банку. 2. Характеристика діяльності центральних банків країн світу. 3. Статус та правові основи діяльності НБУ. 4. Характеристика функцій НБУ.	2
11	<i>Тема 11. Комерційні банки</i> 1. Поняття та правові основи діяльності комерційних банків в Україні. 2. Класифікація комерційних банків. 3. Поняття та характеристика банківських операцій. Особливості та документальне оформлення банківських позик. 4. Депозитні операції комерційних банків. 5. Характеристика банківських послуг. 6. Особливості та перспективи функціонування комерційних банків в Україні. 7. Виконання розрахункових завдань.	самостійно
12	<i>Тема 12. Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною</i> 1. Міжнародний валютний фонд. 2. Світовий банк. 3. Європейський банк реконструкції та розвитку.	самостійно
	<i>Всього</i>	18

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Грошовий обіг і грошова маса. Виконайте розрахункові завдання.	2
2.	Комерційні банки. Виконайте розрахункові завдання.	2

7. Теми лабораторних занять - відсутні

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p><i>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи виникнення грошей та механізм їх функціонування</i></p> <p><i>Тема 1. Сутність і функції грошей</i></p> <p>Скласти опорний конспект розділу 1 «Сутність та функції грошей» підручника Савлука М.І. «Гроші та кредит»</p>	8
2	<p><i>Тема 2. Грошовий обіг і грошова маса</i></p> <p>Скласти опорний конспект розділу «Грошовий оборот і грошові потоки» підручника Савлука М.І. «Гроші та кредит»</p>	8
3	<p><i>Тема 3. Грошовий ринок</i></p> <p>Скласти опорний конспект розділу «Грошовий ринок, особливості його функціонування і стабілізації» навчального посібника Демківського А.В. «Гроші та кредит»</p>	6
4	<p><i>Тема 4. Грошові системи</i></p> <p>У конспекті навести схематично класифікацію типів грошових систем та їх характерні особливості.</p> <p>У конспекті відобразити складові елементи грошової системи України та навести нормативно-правові акти, що їх регламентують.</p> <p>Користуючись даними Вісника НБУ або інформацією офіційного сайту НБУ, проаналізувати динаміку ставки позичкового відсотка по кредитах, що надаються суб'єктам господарювання в Україні за період 2015-2018 рр.</p>	8
5	<p><i>Тема 5. Інфляція і грошові реформи</i></p> <p>Користуючись даними статистичних щорічників проаналізувати інфляційний процес в Україні за період з 2015 по 2018 рр. Зробити письмовий аналіз виявлених тенденцій змін купівельної спроможності грошової одиниці в країні.</p> <p>Ознайомитись з Указом Президента України «Про грошову реформу в Україні» та скласти опорний конспект по темі: «Грошова реформа в Україні 1996 року: причини та наслідки».</p>	6
6	<p><i>Тема 6. Валютний ринок і валютні системи</i></p> <p>Скласти опорний конспект розділу 3 «Валютний курс і конвертованість валюти» навчального посібника В.А. Ющенко, В.І. Міщенко «Валютне регулювання»</p>	6
7	<p><i>Тема 7. Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм</i></p> <p>Скласти опорний конспект розділу 7 «Кількісна теорія грошей та сучасний монетаризм» підручника Савлука М.І.</p>	4

	«Гроші та кредит»	
8	<p><i><u>Змістовий модуль 2 Роль і місце кредиту у соціально-економічному просторі</u></i></p> <p><i>Тема 8. Кредит у ринковій економіці</i></p> <p>Скласти опорний конспект розділу 9 «Види, функції та роль кредиту» підручника Савлука М.І. «Гроші та кредит».</p> <p>Користуючись даними Вісника НБУ або інформацією офіційного сайту НБУ, проаналізувати динаміку ставки позичкового відсотка по кредитах, що надаються суб'єктам господарювання в Україні за період 2015-2018 рр.</p>	6
9	<p><i>Тема 9. Фінансові посередники на грошовому ринку</i></p> <p>Скласти опорний конспект розділу 1 «Створення та організація діяльності комерційного банку» підручника Мороза А.М. «Банківські операції».</p> <p>2. Скласти опорний конспект розділу 10 «Кредитні системи» та розділу 11 «Спеціалізовані кредитно-фінансові інститути» навчального посібника Демківського А.В. «Гроші та кредит».</p>	6
10	<p><i>Тема 10. Центральні банки</i></p> <p>Ознайомитись з основними положеннями та скласти конспект Закону України «Про Національний банк України»</p>	8
11	<p><i>Тема 11. Комерційні банки</i></p> <p>Ознайомитись з основними положеннями та скласти конспект Закону України «Про банки та банківську діяльність в Україні».</p> <p>Користуючись даними Вісника НБУ або інформацією офіційного сайту НБУ, проаналізувати основні показники діяльності банківської системи України за період 2015-2018 рр. Скласти відповідну аналітичну записку.</p> <p>Скласти опорний конспект розділу 4 «Організація кредитної діяльності банків» навчального посібника Єпіфанова А.О., Маслака Н.Г., Сало І.В. «Операції комерційних банків».</p>	8
12	<p><i>Тема 12. Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною</i></p> <p>Ознайомитись з підручником Боринця С.Я. «Міжнародні фінанси» та скласти опорний конспект розділів 9 «Міжнародні фінансові інституції» та 16 «Проблеми та перспективи входження України в міжнародну фінансову систему».</p>	6
	Разом	80

9. Індивідуальні завдання

1. Економічна суть та походження грошей.
2. Функції грошей та їх трансформація у період переходу до ринкових відносин.
3. Аналіз грошової маси та швидкості обігу грошей.
4. Закон грошового обігу та сучасні особливості його прояву.
5. Інфляція: суть, розвиток та перспективи подолання в Україні.
6. Основні напрямки формування антиінфляційної політики в Україні.
7. Економічна основа та структура грошового обороту.
8. Методи регулювання грошового обігу.
9. Завдання та характеристика грошово-кредитної політики в Україні.
10. Грошовий ринок України та перспективи його розвитку.
11. Грошові реформи: необхідність та методи проведення.
12. Досвід проведення грошових реформ в окремих країнах світу.
13. Сучасний монетаризм та його вплив на грошово-кредитну політику.
14. Необхідність та суть кредиту.
15. Аналіз форм та видів кредиту.
16. Комерційний кредит та характеристика його застосування в Україні.
17. Споживчий кредит та механізм його реалізації в Україні.
18. Характеристика лізингового кредиту.
19. Іпотечний кредит і особливості його застосування в Україні.
20. Державний кредит та перспективи його розвитку в країні.
21. Об'єкти та види міжнародного кредиту.
22. Характеристика банківського кредиту.
23. Класифікація банківських позик.
24. Етапи процесу кредитування.
25. Документальне оформлення банківських позик.
26. Сутність та порядок формування позичкового відсотка.
27. Характеристика та порядок становлення грошової системи України.
28. Кредитна система України: структура та призначення.
29. Характеристика діяльності небанківських фінансово-кредитних установ.
30. Банківська система України: етапи становлення та перспективи розвитку.
31. Статус, організаційні основи діяльності та функції НБУ.
32. Порядок створення та особливості діяльності комерційних банків в Україні.
33. Характеристика активних операцій комерційного банку.
34. Характеристика депозитних операцій комерційного банку.
35. Характеристика пасивних операцій комерційного банку.
36. Валютна система України.
37. Валютний ринок та механізм його регулювання.
38. Валютний курс та режими його формування.
39. Міжнародні фінансово-кредитні установи.

40. Діяльність міжнародних фінансово-кредитних установ в Україні.

Контрольні завдання для перевірки знань студентів

1. Походження грошей. Концепції походження грошей.
2. Вартість грошей. Історичний розвиток форм вартості товарів.
3. Суть грошей. Гроші як гроші і гроші як капітал.
4. Форми грошей.
5. Функції грошей.
6. Якісні властивості грошей.
7. Роль грошей в розвитку економіки.
8. Суть, економічна основа і структура грошового обороту.
9. Грошова маса, грошові агрегати і грошова база.
10. Швидкість обігу грошей та її вплив на економічні процеси.
11. Закон грошового обігу.
12. Механізм зміни маси грошей в обороті та грошово-кредитний мультиплікатор.
13. Суть, призначення і структура грошової системи.
14. Види грошових систем.
15. Суть інфляції та способи її виміру.
16. Причини інфляції та закономірності її розвитку.
17. Економічні та соціальні наслідки інфляції.
18. Види інфляції.
19. Державне регулювання інфляції.
20. Особливості інфляційних процесів в Україні.
21. Грошові реформи та методи їх проведення.
22. Особливості грошової реформи в Україні.
23. Грошово-кредитна політика, її об'єкти, суб'єкти та цілі.
24. Інструменти грошово-кредитної політики.
25. Проблема монетизації бюджетного дефіциту.
26. Проблема монетизації валового внутрішнього продукту.
27. Поняття валюти та її класифікація.
28. Валютні відносини та їх риси.
29. Валютний ринок, його об'єкт і суб'єкти. Класифікація валютного ринку.
30. Валютні операції та їх класифікація.
31. Функції валютного ринку та чинники, що визначають його кон'юнктуру.
32. Валютний курс та чинники, що його визначають.
33. Режими валютних курсів.
34. Регулювання валютних курсів.
35. Валютна система та валютна політика.
36. Суть і структура платіжного балансу.
37. Золотовалютні резерви та їх призначення.
38. Загальні передумови та економічні чинники, які обумовлюють необхідність кредиту.

39. Суть і структура кредиту.
40. Характерні риси кредитних відносин, їх відмінність від грошових відносин.
41. Функції кредиту.
42. Стадії та закономірності руху кредиту.
43. Принципи кредитування.
44. Характеристика основних форм кредиту.
45. Внутрішня класифікація банківського кредиту.
46. Плата за кредит та фактори, які її визначають.
47. Функції позичкового процента. Способи нарахування процентів.
48. Роль кредиту в розвитку економіки.
49. Суть, необхідність та структура кредитної системи.
50. Сутність, характерні риси і функції банківської системи.
51. Призначення, статус та основи організації центрального банку.
52. Основні напрями діяльності центрального банку.
53. Структура, принципи організації діяльності та функції НБУ.
54. Поняття, призначення та класифікація комерційних банків.
55. Основи організації та специфіка діяльності окремих видів комерційних банків.
56. Пасивні операції комерційних банків.
57. Активні операції комерційних банків.
58. Характеристика банківських послуг.
59. Договірні небанківські фінансово-кредитні посередники.
60. Інвестиційні фінансово-кредитні посередники.

10. Методи навчання

В системі вивчення дисципліни використовується комплекс методів навчання: пояснювально-ілюстративний, спонукальний, інструктивно-практичний, репродуктивний, діяльнісний, дослідницько-пошуковий.

Основними організаційними формами наведених вище методів навчання є: лекції, семінарські і практичні заняття, ділові ігри, тренінги, тестування, реферативні читання, розв'язання задач, складання документів, індивідуально-дослідні завдання, конкурси, олімпіади з дисципліни.

11. Методи контролю

Оцінювання знань студентів з дисципліни здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю знань (іспиту) за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль знань студентів здійснюється за трьома напрямками:

I — контроль систематичності та активності роботи на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях;

II — контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання;

III — контроль за виконанням модульних завдань.

Проміжний контроль за опануванням дисципліни здійснюється за спеціально розробленими завданнями теоретичного та практичного характеру, які оцінюються за 100-бальною системою по кожному з модулів.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												Залік	Сума
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T 10	T11	T 12	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
64–74	D	задовільно	
60–63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка «5» (відмінно 90-100 балів) – навчальний матеріал засвоєно у повному обсязі, студент володіє необхідними знаннями і вміннями. Студент точно формулює думки і обґрунтовує їх, послідовно, зв'язано викладає матеріал, ілюструє теоретичні знання, наводить приклади, аналізує, грамотно оформлює свою відповідь.

Оцінка «4» (добре 75-89 балів) – відповідь студента виявляє розуміння матеріалу, правильне застосування знань і вмінь, необхідних для відповіді, але містять окремі незначні помилки і невеликі неточності.

Оцінка «3» (задовільно 60-74 балів) – студент володіє знаннями і вміннями з дисципліни, але вони носять розрізнений характер, знання недостатньо глибокі, а вміння проявляються слабо. У засвоєнні навчального матеріалу мають місце суттєві неточності, відповіді неглибокі, містять істотні помилки, у тому числі у висновках, аргументація слабка. При викладенні матеріалу відсутня послідовність і чіткість, мова бідна.

Оцінка «2» (незадовільно 35-59 балів) – головний зміст навчального матеріалу незасвоєний, основні вміння не проявлені. Студент не відповідає, або відповідь виявляє відсутність необхідних знань і вмінь, містить помилки, які спотворюють зміст навчального матеріалу.

Загальні критерії оцінювання тестових завдань

- понад 85 % правильних відповідей – «відмінно»;
- 70-85 % правильних відповідей – «добре»;
- 50-69 % правильних відповідей – «задовільно»;
- менше 50 % правильних відповідей – «незадовільно».

13. Методичне забезпечення

1. Євдокімова М.О. Гроші та кредит: навч. посібник / М.О.Євдокімова. ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. – Х., 2020. – 343 с.
2. Євдокімова М.О. Гроші та кредит: навч. посібник / М.О.Євдокімова, Г.О. Нагаєва; ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. – Х., 2014. – 295 с.
3. Законодавча та нормативно-правова база.
4. Методичні вказівки для семінарських занять і практичних занять та самостійної роботи здобувачів з дисципліни «Гроші та кредит», підготовлені доцентом Євдокімовою М.О., 2020 р.

14. Рекомендована література

Основна

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV/ URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456 - VI/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/annot/2456-17/print>
3. Про Національний банк України» Закон України від 20.05.1999р. № 679 - XIV / URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
4. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12 лип. 2001 р. № 2664-III/ URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2664-14/print1331049153066677>
5. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди): Закон України від 2001 р. / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2299-14#Text>
6. Про кредитні спілки: Закон України від 2001 р. / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2908-14#Text>
7. Про заставу: Закон України від 1992 р. / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12#Text>
8. Про фінансові послуги і державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. / URL [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>
9. Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства

по гарантіях інвестицій: Закон України від 03.06.1992 р. / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-12#Text>

10. Про страхування: Закон України від 1996 р. / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр#Text>

11. Про фінансовий лізинг: Закон України від 11 грудня 2003р. / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/723/97-вр#Text>

12. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 05.04.2001.р. / URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14#Text>

13. Про грошову реформу в Україні: Указ Президента України від 25.08.1996 р. № 762/96 / URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/U762_96.html

14. Про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Положення від 15.12.2014 р. / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text>

15. Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Декрет КМУ від 14.07.1999. / URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KMD93015.html

16. Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Інструкція від 21.01.2004 р. / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0056500-20#Text>

17. Про касові операції в банках України: Інструкція від 14.08.2003 р. / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18#Text>

18. Інформаційна довідка про співпрацю є Європейським інвестиційним банком. / URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/971_005#Text

19. Адамик Б. П. Центральний банк і грошово-кредитна політика: підручник. Тернопіль: Карт-бланш, 2007. 393 с.

20. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка / С. Панчишина та ін.; за ред. С. Панчишина. К.: Знання, 2009. Кн. 1. 723 с.

21. Бернстайн П. Власть золота. История наваждения / пер. с англ. М.: ЗАО "Олимп-Бизнес", 2004. 400 с.

22. Бова Н. В. Динаміка змін грошової маси та її вплив на формування депозитної політики банку. *Молодий вчений*. 2015. № 10(25).С. 91-94.

23. Божанова О. В. Аналіз стану грошової маси в Україні. *Молодий вчений*. 2016. 3(30). С. 19-23.

24. Боринець С. Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини : підручник. вид. 4-те, перероб. і доп. К.: Знання-Прес, 2004. 350 с.

25. Буднік М.М. Фінансовий ринок: навч. посібник / М.М. Буднік, Л.С. Мартюшева, Н.В. Сабіна. – К.: Центр навч. л-ри, 2009. – 334 с.

26. Батракова Т.І., Григор'єва О.М. Особливості становлення та розвитку грошової системи в перехідній економіці. Випуск № 7. 2016. Економіка і суспільство. С. 696-701.

27. Банківська справа : навч. посібник / за ред. проф. Р.Тиркала. Тернопіль : Карт-бланш, 2001.314 с.

28. Банківські операції: підручник / А.М. Мороз та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза 2-ге вид., випр. і доп. К.: КНЕУ, 2002. 476 с.
29. Версаль Н.І Теорія кредиту: навч. посібник / Н.І. Версаль та ін. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 483 с.
30. Голицьм Ю. Из истории международной финансовой интеграции. *Страницы истории*. 2009. № 5 (65). С. 22-24.
31. Гроші та кредит : компетентність і реалізація грошово-кредитної політики в Україні : монографія / В.С. Пономаренко та ін.; за заг. ред. докт. екон. наук, професора В.С. Пономаренк. Х. : ВД «ІНЖЕК», 2014. 416 с.
32. Гроші та кредит : навч. посібник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка. 2010. 408 с.
33. Гроші та кредит: підручник / М. І. Савлук та ін.]; за заг. ред. М. І. Савлука 4-те вид., перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2006. 744 с.
34. Грошово-кредитне регулювання у механізмі забезпечення макроекономічної стабілізації і ефективності функціонування банківської системи України: монографія / О.В. Дзюблюк та ін; за ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 530 с.
35. Гроші. Фінанси. Кредит: навч.-метод. посібник / за заг. ред. Г.Г. Кірейцева. К.: ЦУЛ, 2002. 336 с.
36. Гроші та кредит: підручник / за ред. проф. Б.С. Івасіва . К.: КНЕУ, 2007. 528 с.
37. Дзюблюк О.В. Валютна політика: підручник / К.: Знання, 2007. 422с.
38. Демківський А.В. Гроші та кредит: підручник / К.: ДАКОР, 2007. 528 с.
39. Івасів Б.С. Гроші та кредит: підручник / вид. 3-тє, змін. й доп. Тернопіль: Карт-бланш; К.: Кондор, 2008. 528 с.
40. Іванов В. М. Ринок фінансових послуг: сутність, структура та використання у різних джерелах. *II Економіка: проблеми теорії та практики*. 2004. Вип. 190. С. 668-674.
41. Інфляція та фінансові механізми її регулювання / за ред. чл.-кор. НАН України А.І. Даниленка. К.: Ін-т екон. та прогнозув., 2007. 400 с.
42. Коваль А.О. Особливості становлення інституту фінансового посередництва в Україні. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2016. № 5. С. 180-184.
43. Коваленко Д.І. Гроші та кредит: теорія і практика: навч. посібник. К.: Центр навч. л-ри, 2011. 352 с.
44. Крупка М.І. Банківські операції: навч. посібник / М.І. Крупка, та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. М.І. Крупки. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2009. 248 с.
45. Ксьондз С. М. Роль фінансового посередництва на ринку фінансових послуг України. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Економіка»*. 2014. Вип. 24. С. 224–234.
46. Корнєв В.В. Модифікація форм фінансового посередництва в Україні. *Фінанси України*. 2008. № 1. С. 77-85.

47. Колосова В. П., Капленко О. І. Північний інвестиційний банк в Україні. *Фінанси України*. 2009. № 7. С. 94-99.
48. Лапчук Б. Ю. Валютна політика: навч. посібник. К.: Знання, 2008. 212 с.
49. Левченко Л.В. Гроші та кредит: навч. посібник. К.: Центр навч. л-ри, 2011. 224 с.
50. Лагутін В.Д. Гроші та грошовий обіг: навч. посібник. 3–тє вид., стер. К.: Т-во «Знання», КОО, 2002. 181 с.
51. Лиетар Б.А. Будущее денег: новый путь к богатству, полноценному труду и более мудрому миру. М.: КРПА Олимп : АСТ: Астрель, 2007. 493 с.
52. Лисенков Ю. М., Ляшко В. П. Вексель в дозяйственном обороте. К.: Пресс-центр, 1994. 156 с.
53. Макконнелл Кемпбелл Р., Брю Стенлі Л. Макроекономіка. пер. з англ.; наук. ред. пер. Тяня Панчишина. Львів: Просвіта, 1997. 671 с.
54. Міжнародні фінанси: навч. посібник. О. М. Мозговий та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О. М. Мозгового. К.: КНЕУ, 2005. 504 с.
55. Нестеренко М. Роль Національного банку України в системі грошово-кредитного регулювання. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2014. № 1. С. 187–191.
56. Офіційний сайт Національного Банку України / URL: <https://bank.gov.ua>.
57. Правила монетарної політики: теоретичні засади та напрями застосування в Україні : монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, професора С. М. Козьменка та д-ра екон. наук, доцента Т.Г. Савченка. Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. 205 с.
58. Прядко В.В., Сайко М.М. Історія грошей і кредиту: підручник. К.: Кондор, 2009. 507 с.
59. Петрик О. Історія монетарного розвитку в Україні. *Вісник НБУ*. 2007. № 1. С. 2-16.
60. Панчишин С. Макроекономіка: навч. посібник. К.: Либідь, 2001. 616 с.
61. Розвиток ринків небанківських фінансових послуг [Електронний ресурс] / Цінні папери України. 2010. № 42 (636). / URL: http://www.securities.org.ua/securities_paper/review.php?id=636&pub=4817.
62. Статистичні матеріали Національного Банку України. Монетарний огляд / URL: : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=58037.
63. Скоморович І. Г. Історія грошей і банківництва : підручник; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. С.К. Реверчука. К.: Атіка, 2004. 340 с.
64. Семюелсон Пол. А., Нордгауз Вільям Д. Макроекономіка. пер. з англ.; наук. ред. пер. Степана Панчишина. К.: "Основи", 1995. 544 с.
65. Співробітництво України з Міжнародним банком реконструкції та розвитку / URL: : <http://utg.ua/utg/business-info/spivrobitnycztvo-z-mfo/ibrd.html>
66. Співробітництво України з МВФ / URL: <https://mof.gov.ua/uk/borgova-politika>

67. Терпило В. Як готувалася і проводилася грошова реформа в Україні. *Вісник НБУ*. Спецвип. 2006. Серпень. С. 14-21.
68. Ходаківська В.П., Данілов О.Д. Ринок фінансових послуг: навч. посібник. Ірпінь: Академія ДПС України, 2001. 501с.
69. Харрис Л. Денежная теория /пер. с англ.; общ. ред. В.М. Усоскина. М.: Прогресе, 1990. 750 с.
70. Хорошковський В. І. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями: еволюція, теорія, практика: монографія. К., 2002. 428 с.
71. Шумська С. С. Гроші та економічна динаміка в Україні: теорія та емпіричні оцінки взаємозв'язку. *Економіка і суспільство*. 2017. 11. С. 603 – 611.
72. Шелудько В. М. Фінансовий ринок : навч. посібник / 2-ге вид., випр. і доп.К.: Знання-Прес, 2003. 535 с.
73. Шемет Т. С. Теорія і практика валютного курсу : навч. посібник / за ред. О. І. Рогача. К.: Либідь, 2006. 360 с.
74. Ющенко В. А., Міщенко В. І. Валютне регулювання : навч. посібник. К.: Знання, 1999. 359 с.
75. Шемет Т.С. Теорія і практика валютного курсу : навч. посібник / за ред. О. І. Рогача. К.: Либідь, 2006. 360 с.
76. Directive 2000/46/EC of the European Parliament and of the Council of 18 September 2000 on the taking up, pursuit of and prudential supervision of the business of electronic money institutions [Енеіерро- ННММ ресурс]: http://europa.eu.int/eurllex/pri/enyoj/dat/2000/l_275/127520001027en00390043.pdf

Додаткова

1. Банківські операції: Підручник / За ред. В.І.Міщенка, Н.Г. Слав'янської. – К.: Знання, 2006. – 727 с.
2. Банківські операції: Підручник / За ред. А.М. Мороза. – К.: КНЕУ, 2002. – 476 с.
3. Боринець С.Я. Міжнародні фінанси: Підручник. – К.: Знання-Прес, 2002. – 311 с.
4. Васюренко О.В. Банківські операції: Навч.посіб. – К.: Знання, 2000. – 243 с.
5. Єпіфанов А.О., Маслак Н.Г., Сало І.В. Операції комерційних банків: Навч. посіб. – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2007. – 523 с.
6. Калашнікова Т.В. Фінансовий ринок.: Навч.посіб. – К.: Хай-Тек Прес, 2008. – 232 с.
7. Любунь О.С., Любунь В.С., Іванець І.В. Національний банк України: основні функції, грошово-кредитна політика, регулювання банківської діяльності: Навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2004. – 351 с.
8. Прокопенко І.Ф., Ганін В.І., Соляр В.В. Основи банківської справи: Навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2005. – 410 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua>; <http://www.nau.kiev.ua>; <http://www.ukrpravo.kiev.com>; <http://www.liga.kiev.ua>.

2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.

3. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nplu.kiev.ua>.

4. Харківська державна наукова бібліотека ім. Короленка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://korolenko.kharkov.com>.

У процесі вивчення дисципліни використовується система інформаційних ресурсів: дидактичні, програмні, інтернет-мережа, бібліографічні, бібліотечні. Серед них інтернет-сайти Міністерства аграрної політики та продовольства України, Головних управлінь агропромислового розвитку на обласному та районному рівнях, періодичні видання, наукові праці професорсько-викладацького складу, тези та матеріали наукових конференцій.